

Podlaskie

Przedsiębiorcze
Partnerskie
Perspektywiczne

Ambitne Podlaskie

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Dlaczego aktualizujemy Strategię rozwoju województwa?

- Zmiana dokumentów strategicznych na poziomie krajowym
- Weryfikacja kierunków polityki regionalnej województwa
- Podstawa do programowania nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021 - 2027

Proces aktualizacji Strategii

- Prace nad diagnozą strategiczną zakończyły się w czerwcu 2019 r.
- Przeanalizowano:
  - **10** obszarów życia społeczno-gospodarczego,
  - **170** wskaźników,
  - **75** pozycji literatury naukowo-badawczej,
  - dane statystyczne: GUS; GUS BDL; GUS STRATEG; EUROSTAT,
  - pozyskano dane z **10** instytucji.
- **4** warsztaty z udziałem przedsiębiorców – **ponad 100** uczestników
- **15** spotkań z różnymi interesariuszami, w tym z przedsiębiorcami, uczelniami, samorządami, seniorami, młodzieżą

Różnice między SRWP 2020 a SRWP 2030

- SRWP 2030 dostosowana do nowych dokumentów strategicznych na poziomie krajowym, w tym *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*
- Wprowadzono model rozwoju odpowiedzialnego oraz społecznie i terytorialnie zrównoważonego
- Dodano misję
- Dostosowano wizję rozwoju województwa do nowych wyzwań
- Pozostał układ 3 celów strategicznych
- Nadal 6 obszarów strategicznej interwencji

Główne wnioski z analizy SWOT

Mocne strony

- **Branże wchodzące w skład inteligentnych specjalizacji**
- Konkurencyjność międzynarodowa firm regionalnych (dynamika eksportu)
- Korzystne warunki do rozwoju nowoczesnego rolnictwa, w tym ekologicznego
- Utrzymująca się korzystna struktura ekonomiczna ludności
- **Czyste, różnorodne oraz mało zmienione działalnością człowieka środowisko przyrodnicze**

Słabe strony

- **Niska skłonność przedsiębiorców do rozwoju firm w oparciu o innowacyjność**
- Niedostosowanie kompetencyjno-kwalifikacyjne zasobów pracy
- **Niski poziom dochodów ludności**
- Niezadawalająca dostępność transportowa, głównie wewnątrzregionalna
- Brak bezpieczeństwa energetycznego województwa oraz bardzo słaba i przestarzała sieć elektroenergetyczna i gazowa

Główne wnioski z analizy SWOT

Szanse

- **Rozwój technologii ICT i możliwość jego wykorzystania w wielu dziedzinach – w działalności gospodarczej, turystyce, kulturze, opiece zdrowotnej, edukacji**
- Wzrost popytu zewnętrznego na produkty i usługi firm regionu
- **Wzrost popytu na żywność ekologiczną, tradycyjną i regionalną oraz żywność wysokiej jakości**
- Przygraniczne położenie województwa na ciągach komunikacyjnych, umożliwiające bezpośrednie połączenie w transporcie lądowym pomiędzy krajami bałtyckimi a resztą Unii Europejskiej oraz Dalekim Wschodem
- Dostępność środków z funduszy strukturalnych na działalność innowacyjną i inną prorozwojową

Zagrożenia

- **Drenaż mózgów**
- **Silna antropopresja na środowisko przyrodnicze**
- Marginalizacja województwa wynikająca z utrzymywania się słabej dostępności komunikacyjnej
- Wzrost natężenia ruchu, szczególnie ciężarowego na niedostosowanych drogach
- Ograniczenia polityczne, administracyjne i ekonomiczne skutkujące zmniejszonymi możliwościami wykorzystania przygranicznego położenia regionu i wejścia na wschodnie rynki zbytu

Misja

Ambitne Podlaskie!

Misja

Ambitne Podlaskie

- w wymiarze **gospodarczym** dąży do osiągnięcia pozycji dobrze rozwiniętego regionu dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii i rozwiązań organizacyjnych w zakorzenionych i już obecnie dynamicznych sektorach;
- w wymiarze **społecznym** dąży do pozycji jednego z najatrakcyjniejszych pod względem jakości życia mieszkańców regionów w Polsce i w Europie na bazie unikalnych walorów środowiska i wysokiej jakości usług publicznych oraz wysokiego poziomu kompetencji mieszkańców;
- w wymiarze **terytorialnym** dąży do możliwie najlepszego wykorzystania potencjałów rozwojowych i niwelowania słabości różnych części województwa, głównie poprzez rozwój oddolnych inicjatyw lokalnych i formułowane przez nie cele odzwierciedlające specyfikę danego terytorium;
- w wymiarze **organizacyjnym** dąży do pozycji regionu sprawnie zarządzanego, korzystnie powiązanego z partnerami krajowymi i zagranicznymi, skutecznie zabiegającego o interes własny i mieszkańców.

Wizja rozwoju 4P

Podlaskie

Przedsiębiorcze

Partnerskie

Perspektywiczne

Cele strategiczne

1. Dynamiczna gospodarka
2. Zasobni mieszkańcy
3. Partnerski region

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- 1.1. Przemysły przyszłości
- 1.2. Podlaski system otwartych innowacji
- 1.3. Lokalna przedsiębiorczość
- 1.4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego
- 1.5. E-podlaskie

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- Cel operacyjny 1.1. Przemysły przyszłości

Główne kierunki interwencji:

1. Promocja gospodarcza regionu w wymiarze krajowym i międzynarodowym;
2. Internacjonalizacja podlaskich przedsiębiorstw, w szczególności wsparcie eksportu;
3. Wsparcie inwestycji w obszarach inteligentnych specjalizacji województwa;
4. Wsparcie sieciowania przedsiębiorstw, tworzenia i rozwoju klastrów;
5. Wzmacnianie relacji na linii biznes – nauka;
6. Poprawa jakości zarządzania w podlaskiej gospodarce, w tym z wykorzystaniem platform i technologii cyfrowych.

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- Cel operacyjny 1.2. Podlaski system otwartych innowacji

Główne kierunki interwencji:

1. Stymulowanie współpracy nauki i gospodarki;
2. Wspieranie innowacji sieciowych (w ramach klastrów, platform start-upowych, porozumień);
3. Wsparcie nowych produktów i usług wysoko zaawansowanych technologicznie;
4. Wspieranie działalności B+R;
5. Ułatwianie dostępu do zróżnicowanych źródeł finansowania działalności innowacyjnej, w tym B+R;
6. Wspieranie innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych i marketingowych;
7. Wsparcie instytucji otoczenia innowacyjnej gospodarki;
8. Innowacje społeczne jako forma rozwiązywania wyzwań społeczno-gospodarczych (starzenie się społeczeństwa, rewolucja cyfrowa, zmiany klimatu, konieczność ciągłego dostosowywania kompetencji mieszkańców i inne).

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- Cel operacyjny 1.3. Lokalna przedsiębiorczość

Główne kierunki interwencji:

1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej na wszystkich etapach edukacji;
2. Wspieranie powstawania nowych oraz rozwoju istniejących przedsiębiorstw, w tym w aspektach organizacyjnym, edukacyjnym i finansowym;
3. Rozwój ekologicznych i zrównoważonych form produkcji rolniczej oraz powiązany z nimi rozwój lokalnego przetwórstwa i sprzedaży żywności wysokiej jakości (także poprzez udział w grupach producentów) i wspieranie koncepcji krótkich łańcuchów dostaw;
4. Wspieranie rozwoju turystyki w oparciu o walory przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe i lokalne produkty turystyczne.

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- Cel operacyjny 1.4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego

Główne kierunki interwencji:

1. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i energetyki rozproszonej;
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej przesyłowej i dystrybucyjnej, w tym rozwoju inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii;
3. Rozbudowa sieci gazowniczej;
4. Realizacja strategii niskoemisyjnych w obszarach takich jak: transport publiczny, efektywność energetyczna, jakość powietrza;
5. Rozwój i wdrażanie w przedsiębiorstwach, instytucjach i gospodarstwach domowych technologii gospodarki obiegu zamkniętego;
6. Edukacja ekologiczna.

CEL STRATEGICZNY

1. Dynamiczna gospodarka

- Cel operacyjny 1.5. E-podlaskie

Główne kierunki interwencji:

1. Poprawa jakości obsługi mieszkańców i przedsiębiorstw dzięki usługom cyfrowym (e-biznes, e-edukacja, e-administracja, e-zdrowie);
2. Wykorzystywanie technologii cyfrowych do poprawy konkurencyjności w działalności gospodarczej, w tym w turystyce;
3. Wdrażanie koncepcji Smart City i Smart Village;
4. Poprawa standardu życia mieszkańców i konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez równy dostęp do Internetu (przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów sieci szkieletowo-dystrybucyjnych).
5. Działania na rzecz przygotowania społeczeństwa, przedsiębiorców, nauki i administracji do tworzenia i korzystania z rozwiązań cyfrowych.

CEL STRATEGICZNY

2. Zasobni mieszkańcy

- 2.1. Kompetentni mieszkańcy
- 2.2. Aktywni mieszkańcy
- 2.3. Przestrzeń wysokiej jakości

CEL STRATEGICZNY

2. Zasobni mieszkańcy

- **Cel operacyjny 2.1. Kompetentni mieszkańcy**

Główne kierunki interwencji:

1. Szkolnictwo wyższe na potrzeby inteligentnych specjalizacji regionu;
2. Szkolnictwo zawodowe dopasowane do potrzeb rynku pracy, współpracujące w procesie kształcenia z pracodawcami;
3. Kształcenie ustawiczne powszechne i wykorzystujące potencjał regionalnych instytucji edukacyjnych zgodne z potrzebami rozwijającej się gospodarki regionu;
4. Wysokiej jakości edukacja cyfrowa powszechna na wszystkich etapach kształcenia;
5. Rozwój kompetencji kluczowych i talentów uczniów we wszystkich szkołach;
6. Doskonalenie kadry nauczycieli pod kątem nowoczesnych metod kształcenia i potrzeb rozwijającego się regionalnego popytu na kompetencje.

CEL STRATEGICZNY

2. Zasobni mieszkańcy

- **Cel operacyjny 2.2. Aktywni mieszkańcy**

Główne kierunki interwencji:

1. Wspieranie mieszkańców, w tym imigrantów w zdobywaniu i rozwijaniu kompetencji we wszystkich etapach życia;
2. Działania w kierunku wzrostu aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, w tym osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy;
3. Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej, sportowej oraz innych form realizacji aktywności społecznych;
4. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych, w tym związanych ze starzeniem się społeczeństwa;
5. Wspieranie działań promujących przyswajanie i wdrażanie idei zdrowego stylu życia;
6. Wspieranie rodzin w opiece nad dzieckiem i osobami zależnymi;
7. Rozwijanie działań z zakresu aktywnej integracji i przedsiębiorczości społecznej.

CEL STRATEGICZNY

2. Zasobni mieszkańcy

- **Cel operacyjny 2.3. Przestrzeń wysokiej jakości**

Główne kierunki interwencji:

1. Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej oraz różnych form transportu (w tym autobusowej komunikacji publicznej);
2. Rozwój funkcji komunikacyjnych regionu w ruchu osobowym i towarowym (w tym drogowych, kolejowych i lotniczych) o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym;
3. Rozwój i modernizacja infrastruktury i przestrzeni dla usług zdrowotnych i społecznych, w tym związanych ze starzeniem się społeczeństwa;
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej i kulturowej;
5. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska i przestrzeni dla gospodarki o obiegu zamkniętym;
6. Działania związane z zapobieganiem i ograniczaniem skutków zmian klimatu;
7. Ochrona zasobów przyrodniczych i wartości krajobrazowych;
8. Wspieranie działań rewitalizacyjnych i związanych z odnową wsi;
9. Wspieranie rozwoju nowoczesnych przestrzeni dla biznesu (m.in. tereny inwestycyjne, przestrzenie coworkingowe, inkubatory przedsiębiorczości, parki naukowo-technologiczne i przemysłowe).

CEL STRATEGICZNY

3. Partnerski region

3.1. Dobre zarządzanie

3.2. Kapitał społeczny

3.3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne

3.4. Gościnny region

CEL STRATEGICZNY

3. Partnerski region

- Cel operacyjny 3.1. Dobre zarządzanie

Główne kierunki interwencji:

1. Wzmacnianie kompetencji administracji;
2. Wzmacnianie zarządzania publicznego na poziomie regionalnym i lokalnym.

CEL STRATEGICZNY

3. Partnerski region

- **Cel operacyjny 3.2. Kapitał społeczny**

Główne kierunki interwencji:

1. Wspieranie rozwoju i kompetencji organizacji społecznych;
2. Wzmacnianie tożsamości lokalnej, regionalnej i narodowej;
3. Kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich;
4. Wspieranie dialogu społecznego;
5. Promocja projektów współpracy wewnątrzregionalnej;
6. Wspieranie działań rewitalizacyjnych na rzecz budowy kapitału społecznego.

CEL STRATEGICZNY

3. Partnerski region

- **Cel operacyjny 3.3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne**

Główne kierunki interwencji:

1. Wspieranie inicjatyw współpracy podmiotów z województwa podlaskiego z otoczeniem krajowym i zagranicznym (finansowe, organizacyjne, szkoleniowe);
2. Wspieranie aktywności organizacji, których celem jest poszukiwanie i zawiązywanie nowych form współpracy terytorialnej z otoczeniem województwa podlaskiego;
3. Rozwój współpracy transgranicznej.

CEL STRATEGICZNY

3. Partnerski region

- **Cel operacyjny 3.4. Gościnny region**

Główne kierunki interwencji:

1. Promocja województwa jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania, inwestycji, pracy, studiowania, wypoczynku;
2. Tworzenie warunków do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej;
3. Zwiększanie potencjału osiedleńczego regionu;
4. Podnoszenie świadomości mieszkańców regionu o roli imigracji w rozwoju społeczno-gospodarczym;
5. Rozwój inicjatyw lokalnych wspierających włączenie społeczne imigrantów.

Co chcemy osiągnąć?

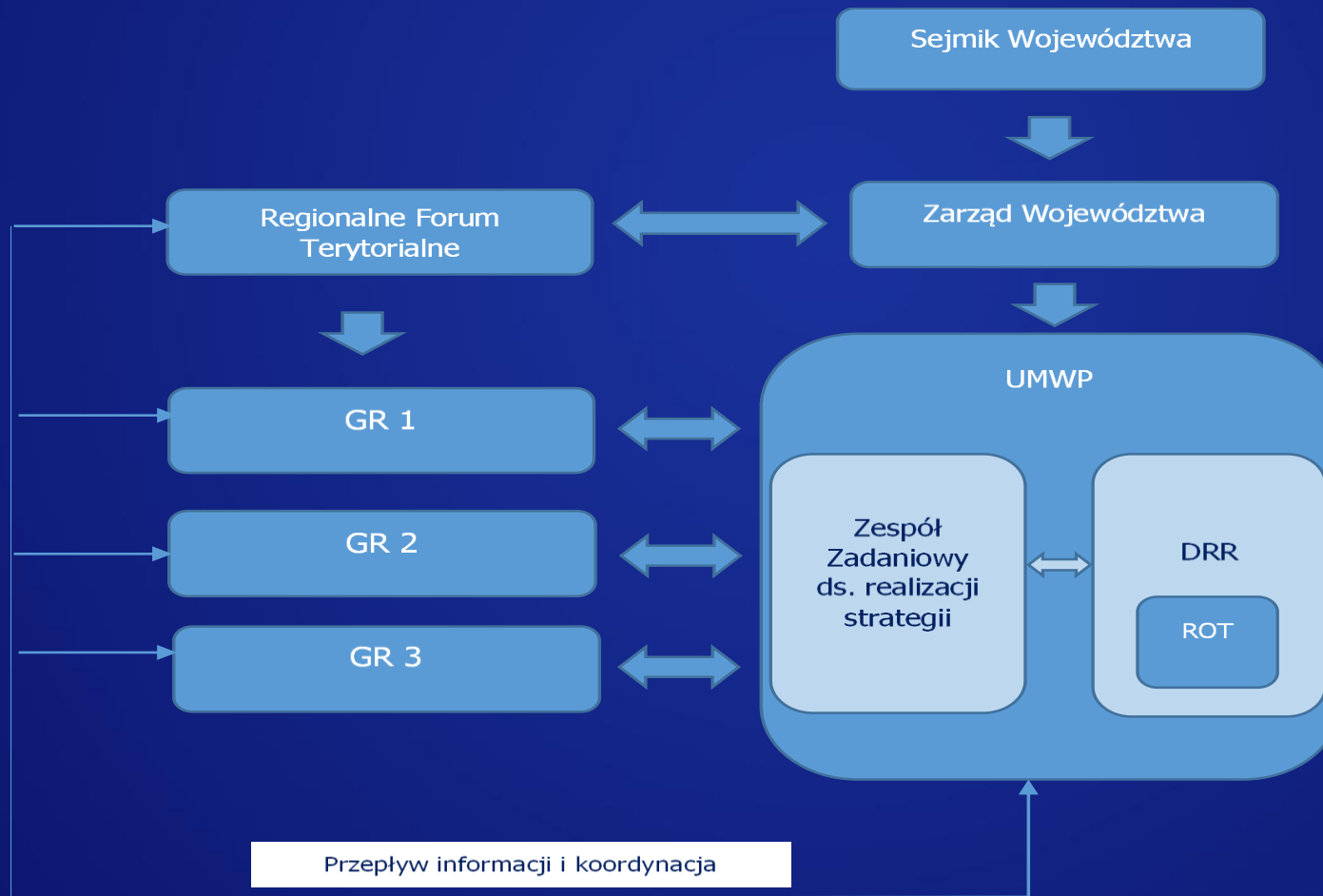
- Wzrost PKB i poziomu eksportu
- Wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu gospodarstw domowych
- Wzrost dochodów własnych JST
- Spadek migracji z regionu
- Wzrost poziomu zaufania

Co chcemy osiągnąć?

Cel strategiczny	Nazwa wskaźnika	Miara	Źródło	Wartość bazowa (rok)	Wartość pośrednia (2025)
Cel strategiczny 1. Dynamiczna gospodarka	PKB na 1 mieszkańca	zł	GUS-BDL	37 140 (2017, wartość szacunkową)	wzrost o 30%
	Wartość produkcji sprzedanej wyrobów na mieszkańca	zł	obliczenia własne na podstawie GUS	19 970 (2018)	wzrost o 30%
	Wartość eksportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	EUR	obliczenia własne na podstawie KAS	1 853 (2018)	wzrost o 30%
Cel strategiczny 2. Zasobni mieszkańcy	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny ze źródeł zarobkowych na 1 osobę w gospodarstwie domowym	zł	obliczenia własne na podstawie GUS	1 379 (2017)	1 750
	Dochody własne JST na mieszkańca	zł	GUS-BDL	2 570 (2018)	3 300
	Migracje międzywojewódzkie i zagraniczne na pobyt stały z regionu	os.	obliczenia własne na podstawie GUS-BDL	8920 (2018)	7 500
Cel strategiczny 3. Partnerski region	Migracje międzywojewódzkie i zagraniczne na pobyt stały do regionu	osoby	obliczenia własne na podstawie GUS-BDL	2797 (2018)	3 000
	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	szt.	GUS-BDL	1,6 (2017)	2,0
	Ogólny poziom zaufania	%	GUS	86% (2018)	91%

System wdrażania

Schemat 2. Schemat organizacyjny instytucji systemu wdrażania SRWP

Regionalne Inteligentne Specjalizacje

BYŁO

■ Rdzeń specjalizacji

- przemysł rolno-spożywczy i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- przemysł metalowo-maszynowy, skutniczy i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- sektor medyczny, nauki o życiu i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane łańcuchem wartości.

■ Specjalizacje wschodzące

JEST

■ Rdzeń specjalizacji

- przemysł rolno-spożywczy i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- przemysł metalowo-maszynowy, skutniczy i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- sektor medyczny, nauki o życiu i sektory powiązane łańcuchem wartości,
- ekoinnowacje, nauki o środowisku i sektory powiązane łańcuchem wartości.

■ **Specjalizacje wschodzące – IT jako potencjalna specjalizacja wschodząca o charakterze horyzontalnym**

Obszary Strategicznej Interwencji

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją
- Subregionalne ośrodki wzrostu
- Białystok i jego obszar funkcjonalny
- Miasta powiatowe
- Obszary wiejskie, w tym cenne przyrodniczo

Obszary Strategicznej Interwencji

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

- To miasta powyżej 20 tys. mieszkańców z wyłączeniem miast wojewódzkich oraz mniejsze, z liczbą ludności pomiędzy 15-20 tys. mieszkańców będące stolicami powiatów, w których występuje utrata funkcji w następujących obszarach: gospodarczych funkcji kontrolnych, przemysłowych, turystycznych, handlowych, kultury, dostępności do szkolnictwa wyższego oraz zagrożenia depopulacją. Na terenie całego kraju zostały wskazane 122 takie miasta, wybrane na podstawie wielowskaźnikowej metodyki opracowanej na potrzeby Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W województwie podlaskim jest 7 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze: **Hajnówka, Zambrów, Augustów, Łomża, Grajewo, Sokółka i Bielsk Podlaski.**

Obszary Strategicznej Interwencji

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

- To zróżnicowane przestrzennie pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i funkcji gospodarczych skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast, w których nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych. Na terenie województwa podlaskiego obszary zmarginalizowane można podzielić na gminy, gdzie nastąpiła:
  - **kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych:** Jasionówka, Jaświły, Nowy Dwór, Suchowola, Przerośl, Krasnopol, Bargłów Kościelny, Lipsk, Sztabin, Grajewo, Radziłów, Rajgród, Szczuczyn, Wąsosz, Grabowo, Kolno, Turośl, Zbójna, Trzcianne, Rutki, Dziadkowice, Grodzisk, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Klukowo,
  - **kumulacja problemów ekonomicznych:** Knyszyn, Giby, Augustów, Mały Płock, Stawiski, Jedwabne, Przytuły, Wizna, Poświętne,
  - **kumulacja problemów społecznych:** Dąbrowa Białostocka, Janów, Korycin, Sidra, Filipów, Puńsk, Sejny, Rutka-Tartak, Szypliszki, Goniądz, Miastkowo, Boćki, Brańsk, Rudka, Wyszki, Drohiczyn, Perlejewo, Siemiatycze, Dubicze Cerkiewne, Narew.

Obszary Strategicznej Interwencji

Subregionalne ośrodki wzrostu

- Suwałki i Łomża stanowią w naturalny sposób ponadlokalne ośrodki wzrostu o dosyć wyraźnie zakreślonym zasięgu. Jako miasta średnie o charakterze ośrodków subregionalnych, odgrywają ogromne znaczenie w rozwoju województwa.
- Poza Łomżą i Suwałkami, trzecim ośrodkiem subregionalnym (choć niewyodrębnionym statystycznie), dominującym w południowej części województwa, jest Bielsk Podlaski. Jest on miastem o silnej pozycji gospodarczej, ale jednocześnie wskazanym w KSRR jako miasto tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Obszary Strategicznej Interwencji

Białystok i jego obszar funkcjonalny

- Stolica województwa podlaskiego jest najsilniejszym biegunem wzrostu w całym województwie. Białystok wraz z gminami: Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna, Wasilków, Zabłudów, tworzy Białostocki Obszar Funkcjonalny

Obszary Strategicznej Interwencji

Miasta powiatowe

- W województwie podlaskim to: Suwałki, Sejny, Augustów, Grajewo, Kolno, Łomża, Mońki, Sokółka, Białystok, Zambrów, Wysokie Mazowieckie, Bielsk Podlaski, Hajnówka, Siemiatycze.
- Pełnią one funkcje ponadlokalne i stanowią istotne zaplecze społeczno-gospodarcze dla społeczności gmin sąsiadujących, głównie gmin wiejskich.
- Podobne funkcje dla mieszkańców okolicznych gmin pełnią Łapy, chociaż nie są miastem powiatowym.

Obszary Strategicznej Interwencji

Obszary wiejskie, w tym cenne przyrodniczo

- Województwo podlaskie jest regionem o przewadze obszarów wiejskich. Na łączną liczbę 118 gmin przypada 78 gmin wiejskich, w których mieszka ok. 40% ogółu populacji. Jest również regionem bardzo zróżnicowanym, na którym występują zarówno tereny o dużych walorach ekologicznych, jak i obszary intensywnego rolnictwa.

Dziękujemy

strategia.wrotapodlasia.pl

